

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у листопаді 2017 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

Міністр культури України Є. Нищук провів зустріч із Надзвичайним і Повноважним Послом Об'єднаних Арабських Еміратів в Україні Салемом Ахмедом Аль-Каабі. Сторонами розглядалися питання реалізації положень Угоди про співробітництво у сфері культури між Кабінетом Міністрів України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів.

18 листопада, напередодні Дня Гідності та Свободи, відбулася *презентація міжнародного відкритого конкурсу на кращу проектну пропозицію щодо об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності»*. У присутності глави держави було підписано меморандум про співпрацю між Міністерством культури України, компанією «Hossbach Lehmann GbR» (Німеччина) та Всеукраїнською благодійною організацією «Благодійний фонд Порошенка». Підпис під документом поставили голова ВБО «Благодійний фонд Порошенка» М. Порошенко, Міністр культури Є. Нищук та керівний партнер «Hossbach Lehmann GbR», організатор архітектурного конкурсу Б. Хоссбах.

Британська Рада в Україні в партнерстві з мережею Національних інститутів культури Європейського Союзу в Україні (EUNIC), оголосила трирічну програму Culture Bridges, яка триватиме з листопада 2017 року по жовтень 2020 року за фінансової підтримки Європейського Союзу в межах впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. 10 листопада відбулася презентація цієї програми за участі Хюго Мінгареллі, Посла ЄС в Україні, Голови Представництва Європейського Союзу в Україні, Беате Кьолер, директора Гете-Інституту в Україні та Саймона Вільямса, директора Британської Ради в Україні (співголови об'єднання EUNIC в Україні). Culture Bridges – це нова програма співпраці, що сприяє розвитку українського культурного сектору та ефективному налагодженню зв'язків між

культурними організаціями та інституціями в Україні та ЄС. ЄС виділяє 1.3 млн євро на фінансування проектів з міждержавної мобільності, національної та міжнародної співпраці, тренінгів та освітніх візитів, а також на спільні мистецькі проекти культурних інституцій-членів EUNIC та підтримку українських та європейських інституцій, що планують подавати заявки на програму «Креативна Європа».

18–19 листопада в Києві в НСК «Олімпійський» пройшов *II Форум креативних індустрій* у рамках Днів креативності в Україні. Організатором виступило офіційне представництво «Канських Левів» в Україні (Франція). У межах Форуму тривали: демо-зона стартапів і компаній, виставка технологій, 6 воркшопів (розбір кейсів, практичні рекомендації та ділові ігри), скринінг кращих бізнес-кейсів «Канських Левів», які склали 6 тематичних блоків: «Культура й життя», «Творчість і дизайн», «Маркетинг і комунікація», «Стартапи й технології», «Бізнес і інновації», «Суспільство й держава» та ін.

За кордоном

Прем'єр-міністр України В. Гройсман під час офіційного візиту в Грузію взяв участь у відкритті пам'ятника Лесі Українці в м. Телеві, регіон Кахеті.

У Пекіні (Китай) відбулося засідання українсько-китайської Підкомісії з питань співробітництва у сфері культури. Українську делегацію очолила Перший заступник Міністра культури України С. Фоменко. Завершальною частиною в налагодженні співробітництва між Україною та Китаєм стало підписання *«Програми культурного співробітництва між Міністерством культури Китайської Народної Республіки й Міністерством культури України на 2018–2022 рр»*.

У листопаді відбулася двостороння зустріч ректорів – Прикарпатського національного університету (Івано-Франківськ) І. Цепенди та Центральної академії мистецтв у Пекіні (КНР), китайського художника Фань Ді Ань, під час якої було підписано меморандум про співпрацю в академічному обміні між університетами. У рамках програми візиту, 9 листопада, відбулося відкриття виставки сучасного українського та китайського живопису *«Зустріч на Дніпрі»* в Імператорському палаці Гугун (Заборонене місто). Серед 75 полотен – 24 твори китайських художників і 23 роботи викладачів Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури України, Львівської національної академії мистецтв, Української академії друкарства у Львові. На виставці представлено роботи фотомитця В. Пилип'юка, викладачів Прикарпатського національного університету Б. Бойчука, П. Прокопіва, В. Сандюка і С. Хміль. Організаторами заходу виступили Центральна академія образотворчого мистецтва у Пекіні, Художній музей Імператорського храму предків (Китай), Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури (Україна) та ін. Захід відбувся за підтримки Посольства України в КНР, Посольства КНР в Україні.

У Бразі (Португалія) відкрили пам'ятний знак Героям Небесної Сотні та захисникам рідної землі.

Заходи з вшанування пам'яті жертв Голодоморів В Україні

16 листопада в приміщені Київського національного університету ім. Т. Шевченка відбулася *Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми дослідження Голодомору в XXI ст.: цифри, джерела, висновки»*. Її організували і проводили Національний музей «Меморіал жертв Голодомору», Фондація українського голодомору-геноциду (Чикаго, США), Український інститут національної пам'яті, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Асоціація дослідників голодоморів в Україні та ін. Конференцію було поділено на три тематичні панелі: «Правові аспекти визнання геноциду українців: виклики сьогодення»; «Демографічні втрати України в 1932–1933 рр.: нові дослідження»; «Джерела для вивчення історії Голодомору й докази злочину геноциду».

Документальний фільм норвезького режисера Свейна Беккендала *«Відкриваючи Україну. Сумна історія»* презентовано у Національному музеї «Меморіал жертв Голодомору».

За кордоном

У багатьох країнах світу відбулися заходи з вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні 1932–33 років. У містах Італії експонувалася виставка *«Забутий біль – Голодомор»*. У Канаді діяли одразу кілька музейних експозицій. Виставку, присвячену цій події, просто неба влаштували на Вацлавській площі в Празі (Чеська Республіка). У Бельгії представлено виставку *«Страчені голодом»*. В Аргентинській Республіці демонструвалася фотовиставка *«Ніколи знову!»*. В Естонії відкрито фотовиставку *«Голодомор 1932–1933. Трагедія української нації»*. У Софії (Болгарія) показано документальний фільм Болгарського національного телебачення *«Прийшла осінь 1946 року»* та розгорнуто фотовиставку *«Знищені голодом: невідомий геноцид українців»*. У Салоніках (Греція) демонструвалася картина канадського режисера Джорджа Менделюка *«Гіркі жнива»*. У США, у м. Чикаго в Українському національному музеї пройшла дискусія за участі американських істориків Богдана Кліда, Ярса Балана та Франка Сисина. У Великій Британії видано книгу американської письменниці А. Епплбом *«Червоний голод: війна Сталіна проти України»*. Крім того, у парламенті пройшли дебати про Голодомор в Україні. В Естонії, Польщі, Чехії, Білорусі, Грузії, Австралії, Португалії, Франції, Німеччині та інших країнах відбулися жалобні заходи. У Японії в центрі Токіо запалили понад 100 свічок і виклали їх у формі тризуба.

Мистецькі заходи

В Україні

У рамках року Японії в Україні та з нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між країнами в листопаді в містах України відбулася низка заходів. У Києві в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» 9 листопада відкрилася виставка традиційного та сучасного японського мистецтва – «Уявний путівник. Японія», яка триватиме до 17 грудня. На виставці представлено роботи сучасних японських художників та колекції японського мистецтва державних музеїв Києва, Львова, Одеси та Дніпра, твори з бібліотек та приватних збірок. 28 листопада там же проведено презентацію україномовного перекладу твору японського філософа, письменника XIV століття Кенко-хоші «Нотатки знічев'я» видавництва «Либідь». У Київському літературно-меморіальному музеї М. Булгакова репрезентовано виставку «Японські сторінки з життя сім'ї Булгакових» за сприяння Національного музею мистецтв ім. Богдана і Варвари Ханенків. В «Art Hub» Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» пройшла презентація 35 найкращих робіт переможців конкурсу «Японія у фото очима українців», оголошеного Посольством Японії в Україні. У Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого розгорнуто книжково-ілюстративну виставку «Рік Японії в Україні» та виставку живопису «Японія далека і близька» члена Національної спілки художників України П. Смиковського. У Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці відбувся захід під назвою «Японія: нев'януча квітка сакури». У Хмельницькій обласній бібліотеці для юнацтва презентовано виставку-інсталяцію «Японія літературна»: творів лауреатів Нобелівської премії Ясунарі Кавабата та Кендзабуро Ое, японських народних казок, японської поезії, творів Саке Ко, Кобо Абе, Харуки Мураками та ін. У Києві, Дніпрі та Львові пройшли гастролі театрального колективу «Сарухачі-дза» з ляльковим театром «бунраку» або «нін'гьо-дзьорурі». Актори зіграли виставу «Лисиця з лісу Шінода». У Вінниці експонувалася фотовиставка «Звичайні люди незвичайної країни»; виступила японська оперна група «Нобарадза» зі співачкою Кадзуко Камія. У Чернігові відбувся концерт піаністки Інгрід Фудзіко Хеммінг, а професор консерваторії з Осаки Міцунобу Такая диригував українським оркестром.

«Дні Єрусалима в Києві» проходили з 14 до 21 листопада. У програмі фестивалю відбувся концерт «Єрусалимського квартету» в Колонному залі ім. М. Лисенка Національної філармонії України та показ чотирьох стрічок, знятих в Ізраїлі: «Абулеле» Джонатана Геви, «Єрусалим» Дорона і Йоав Паз, «Віфлеєм» Юваль Адлера та «Підмости» Матана Яїра. Заходи проходили за підтримки Посольства Держави Ізраїль в Україні.

Цього року мистецькі події, присвячені *25-й річниці українсько-німецьких дипломатичних відносин*, пройшли в кількох містах країни. Заходи розпочалися в Дніпрі *Днями Німеччини*, почесним гостем яких був Генеральний консул Федеративної Республіки Німеччина в Україні В. Мьосінгер. У Дніпропетровському академічному театрі опери та балету відбувся показ вистави «Лебедине озеро» П. Чайковського за участі солістів Берлінського державного балету Я. Саленко і М. Вальтера. У Харкові, на честь 25-ї річниці двосторонніх відносин і 27-річчя побратимства між Харковом і Нюрнбергом, створено «Мурал Dieoffenetz («Відчинені двері»), куратор проекту Д. Хрисанфова. У Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці з 13 по 17 листопада пройшов «Тиждень німецької культури». Партнером з організації заходу був Гете-Інститут в Україні. Упродовж п'яти днів відбулися: вечори, вікторини, казкове шоу, пісочна анімація, перегляд книг та фільмів із фондів бібліотеки та партнера тощо.

У рамках *Українсько-німецького року мов*, за ініціативи Гете-Інституту в Україні та за підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини під керівництвом Інституту міжнародних досліджень у Дюссельдорфі, у Києві 3 листопада було реалізовано *проект «Спільно до мети»*. У його межах представники німецької, польської, єврейської, кримськотатарської, литовської, грецької, ромської та болгарської нацменшин України презентували спільний культурний центр – Будинок національних меншин.

Істориків, філософів, економістів та культурних діячів із Німеччини, Білорусі, Бразилії, Австрії, Італії, Чехії, Китаю, Греції, Польщі, Франції Росії, Японії, Швейцарії, США, Великої Британії та ін. об'єднав *Київський Інтернаціонал – Київська бієнале 2017*, який розпочався 20 жовтня й завершився 26 листопада. Його програма включала: панельні дискусії, серії лекцій, семінари та воркшопи, присвячені розгляду політичних, соціальних, економічних та історичних обставин сучасної України, Європи та світу. Крім того, в рамках серії «Український революційний кіноавангард» демонструвалися фільми польського режисера, художника й куратора Артура Жмієвського «Погляд» та Клари Гюнеке (Німеччина) «Від паркінгу до парку». З концертами виступили Дейв Філліпс (Швейцарія), Мама Snake (Копенгаген, Данія).

За кордоном

Тиждень української культури в Салоніках (Греція) розпочався 18 листопада із відкриття виставки художніх творів українських майстринь, що проживають у м. Салоніки: Н. Амірової, В. Бутенко, О. Мальцевої та С. Томаревої. У програмі Тижня було проведено частування з національної кухні, майстер-клас з образотворчого мистецтва для дітей, а також показ сучасних українських кінофільмів. За-

хід пройшов за ініціативи української громади Північної Греції «Джерело» та за підтримки Консульства України в Салоніках.

З 15 по 20 листопада в Парижі (Франція) пройшов *фестиваль «Східні вихідні» («Un Week-end à l'Est»)*, присвячений Києву. У програмі фесту відбулося близько 30 заходів: конференції, крос-зустрічі українських і зарубіжних письменників, покази, виставки, концерти. Головним гостем фестивалю став А. Курков. Крім нього, були присутні українські письменники С. Жадан та О. Забужко, представники Національного центру Олександра Довженко та Національного культурно-мистецького й музейного комплексу «Мистецький Арсенал», гурт «Дах Дотерз».

Театр

В Україні

Президент Професійної асоціації оперних театрів і фестивалів Європи, генеральний директор Королівської опери Швеції Біргіта Свенден та генеральний директор Англійської національної опери Ніколас Пейн взяли участь в урочистій церемонії, присвяченій *150-річчю Національному театру опери та балету ім. Т. Шевченка*.

Уперше в Україні творче об'єднання OPEN OPERA UKRAINE представило барокову оперу англійця Генрі Перселла *«Дідона і Еней»* (1689). Повномасштабна прем'єра пройшла 3 і 4 листопада в Національному культурно-художньому й музейному комплексі «Мистецький арсенал». Учасники постановки – солісти, хор та оркестранти з Польщі, Швейцарії, Німеччини, України. Диригентом-постановником виступив Н. Кожухар. Сценічну версію створила київський режисер Т. Трунова.

Жіночий акторський ансамбль вистави «Примаки», за твором Я. Купали, Мозирського драматичного театру ім. І. Мележа (Республіка Білорусь) нагороджено дипломом у номінації *«За яскраве втілення жіночих образів у класичній національній драматургії»*, а Діану Букур й Штефану Міхай за виконання ролей Откатая та Угадая у виставі «Пропозиція», за твором А.Чехова, Національного драматичного театру ATENEUL din IASI (м. Ясси, Румунія) у номінації *«За красномовну музичну алегорію персонажів»* на XIII Міжнародному театральному фестивалі жіночої творчості імені Марії Заньковецької, який проходив з 26 жовтня по 4 листопада в Ніжині Чернігівської області.

На сцені Київського національного академічного театру оперети 10 та 11 листопада відбулася *прем'єра мюзиклу «Ханума»*. Постановку комедії за п'єсою А. Цагарелі на музику Г. Канчелі здійснила творча команда з Грузії – режисер І. Гогія, балетмейстер Г. Марганія та сценограф М. Кватчадзе.

Результатом спільної роботи артистів Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. Лисенка і групи голландських постановників – агентства Senf Theatre Partners стала *прем'єра вистави «Шукачі перлів»* за однойменною ліричною оперою Ж. Бізе. Над виставою працювали нідерландські митці: Марк Крон – режисер-постановник, Йерун Вейерінк, диригент-постановник, Карел Шпанхак – сценограф, Марріт ван дер Бюргт – художник по костюмах та британець Алекс Брок – режисер зі світла, хореограф-постановник Лондонської Королівської опери (Ковент-Гарден).

У Львові пройшли *гастролі Національного академічного театру ім. Янки Купали* (Республіка Білорусь) з виставою «Пінська шляхта» В. Дуніна-Марцінкевича та *Польського театру ім. Арнольда Шифмана у Варшаві* з двома виставами «Школа дружин» Ж. Б. Мольєра й «Емігранти» С. Мрожека. Покази вистав відбулися в рамках *Міжнародного театрального фестивалю*, присвяченого до 100-річчя Львівського національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької.

6 листопада в Київському академічному драматичному театрі на Подолі, у рамках проекту «Театр у місті» соціально-освітньо-мистецької програми «Театр для всіх. Театр для кожного», відбулася *зустріч із Магдою Грудзінською* (Польща), директором Каліського театру ім. Войцеха Богуславського, театральним куратором і менеджером. Під час зустрічі польський театрознавець презентувала практики, які вже протягом певного часу реалізуються у їхній країні і спрямовані на тісну взаємодію театру, як публічної інституції з громадою міста.

За кордоном

Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка представив фрагменти вистави «Річард III» В. Шекспіра на *VII Міжнародному театральному фестивалі «Academy of Performing Arts Awards»* у Пекіні (Китай). Н. а. України Б. Бенюка, який грав короля Річарда, було відзначено у номінації «За кращу чоловічу роль». П'єсу поставив грузинський режисер А. Варсімашвілі.

2–5 листопада у Варшаві (Польща) відбувся *перший перегляд незалежних, критичних театральних проектів з України*. На чотириденному з'їзді автори театральних проектів із Києва, Харкова, Донецька, Одеси, Львова представили свої творчі доробки-погляди зсередини на війну, політичні й суспільні реалії в Україні. Кураторами виступили головний режисер Львівського ТЮГу Р. Саркісян та польський куратор, драматург Йоана Віховська.

Образотворче мистецтво

В Україні

І Міжнародний арт-ярмарок *Photo Kyiv* проходив з 2 по 5 листопада у Києві. У рамках ярмарки демонструвалися спецпроекти від Посольства Швейцарії в Україні. З лекцією «Журнал про сучасне мистецтво: коментарі інсайдера» виступив Дірк Вандуффель (Бельгія). Фонд IZOLYATSIA показав роботи учасників одноїменної міжнародної резиденції «Мінлива хмарність» (2011): Марко Цитрона (Італія), Річарда Енсетта (Велика Британія) та Флавії Жункейри (Бразилія).

Молодих художників із Німеччини, Росії, Литви, Франції, США, України об'єднав Міжнародний арт-проект «Портал», який пройшов у приміщенні КМДА з 3 по 24 листопада. Учасники проекту: О. Гайдаш (Київ–Берлін), Д. Барібіна та Є. Федорічев (Школа Родченко, Москва), О. Лістунова (Вільнюс, Литва), М. Колесник (Ліон, Франція), К. Краснова (Нью-Йорк, США) та ін.

14 листопада в столичній галереї «Триптих АРТ» відбулося відкриття підсумкової виставки III Міжнародної арт-резиденції «DEC ART» з цього річної темою «Творці змін», яка пройшла в червні – серпні 2017 року в українських Карпатах. У пленері взяли участь 25 художників з України та Європи. Зокрема, Н. Гарбу (Молдова), Л. Вертікова (Польща) та ін.

Десять митців з України й Польщі представили 5 листопада у столичній галереї Port Creative Hub проект Агенції АртПоле – *GRANICA* у вигляді 100 хвилинної інтерактивної акції – перформансів, відео, інсталяцій, робіт зі звуковими просторами міст. Польщу представляли: Януш Болдига, перформер, Марта Босовська, перформер, доктор філософії мистецтв, Томаш Сікора, дослідник звуку і музикант гурту Karbido, Крістіна Лама Шидловська, хореограф, Давид Домбровський, композитор і перформер. Проект здійснювався за підтримки Інституту Адама Міцкевича й Генерального Консульства Республіки Польща в Харкові у співпраці з Платформою ТЮ (Маріуполь, Донецька обл.) і Amarant (Познань, Польща).

Проект «Загублені території. Фантом. (LTA6)» став результатом співпраці польських та українських художників. У Малій галереї Національного культурно-художнього й музейного комплексу «Мистецький Арсенал» демонструвалися роботи Рафала Мілаха, Яна Брикчинського, Міхала Лучака, Агнешки Райсс, Адама Паньчука (Польща) та Андрія Балка, Андрія Ліанкевіча (Україна). Проект організовано Арт-формацією «Мистецькі Мандри» та фестивалем Odesa//Batumi Photo Days, за підтримки Інституту Адама Міцкевича (Польща), Малої галереї «Мистецького Арсеналу» та Польського Інституту в Києві.

Пленерні роботи польсько-українського проекту «Інтимний автопортрет» презентував львівський Музей ідей. Спільний проект уже другий рік поспіль фінансує польсько-українська Рада обміну молоддю, фундація «Інвенція» (Польща) та Музей Ідей (Україна). Координатори проекту: К. Беднарська та С. Савченко.

Демонстрація виставки розпочалась у жовтні в Жешуві (Польща), а завершилась 9 листопада у Львові.

У листопаді в Києві вуличне мистецтво (графіті) поповнилося двома мурами іноземних художниць: Мати Руди з Коста Ріки, присвяченого поемі «Contra spem spero» («Без надії сподіваюсь») Лесі Українки та ВКFoxx з Нью-Йорка під назвою Rise Up in the Dirt.

За кордоном

З 9 по 11 листопада в Любліні (Польща) проходив *фестиваль «Performance Platform Lublin» (PPL)*. Цього року його учасниками були молоді митці. Відбір учасників здійснювався на основі відкритого конкурсу, незалежно від віку, досвіду та географії. Україну представляли: О. Склярська, А. Гелітович (Львів), К. Мамчур (Мелітополь, Запорізька обл.), Д. Лук'яненко, Г. Гурова, І. Харламова (Дніпро).

В Італії завершився другий випуск дослідницької *програми взаємообміну українських та італійських художників RESO/Lab*. Цьогорічними учасниками форуму стали двоє українських авторів О. Сай та А. Якубенко. Програма *Міжнародної арт-резиденції* включала екскурсії в Мілан та Турин, зустрічі з кураторами, художниками, візити в різні музеї, галереї та інші арт-інституції, участь у панельній дискусії LET'S TALK RESO 7 у рамках щорічного ярмарку сучасного мистецтва Artissima (Турин) та освітньому модулі Università delle Idee UNIDEE («Університет ідей»). Куратором модуля став міждисциплінарний колектив Assemble (Лондон, Англія). Завершилася резиденція презентацією робіт у вільному форматі на стику studio visit і квартирника. О. Сай ознайомив з роботами проекту Excel Art, а А. Якубенко представила роботи із серії Selfie.

На щорічній традиційній *виставці «Contemporary Art Fairs Windsor»* (Віндзор, Англія) з поміж 160 художників із різних країн, експонувалися твори 5 прикарпатських митців – В. Красьохи, І. Роп'яника, А. Мельника, Г. Поліщука та Г. Петрової

У листопаді в Нью-Йорку (США) експонувалися *виставки українських художників*: в Українському інституті Америки – сорока графічних творів *О. Денисенка*, створеної в рамках програми «Мистецтво в Інституті»; на ярмарку сучасного мистецтва The Other Art Fair – живопису *Т. Василенко*; у галереї сучасного мистецтва «Alexandre Gertsman Contemporary Art» – 35 художників, які нині живуть в Україні, США, Великій Британії, Німеччині, Франції, Іспанії та ін.

8–10 листопада в Парижі (Франція) представлено *фотокнигу «RAW Історія змін українців та армії»*, присвячену становленню нової української армії. Експозицію показано в рамках міжнародного фестивалю Paris photo. А 18 листопада в Нью-Йорку (США) представлено фотороботи цього видання під назвою «RAW

Україна на передовій». Обидва покази об'єднує добірка фотографій від початку подій на Майдані до розгортання воєнних дій на Сході України. Співавторами видання стали 33 фотографи з Білорусі, США та України.

Музика

В Україні

У Національній опері України розпочався 26 листопада й завершиться 1 грудня *III Міжнародний конкурс молодих диригентів імені Стефана Турчака*. З поміж 56 заявок із 19 країн світу до участі допущено 21 кандидата з Польщі, Німеччини, Іспанії, Білорусі, Франції, Сінгапуру, Ірану, Ізраїлю, Узбекистану, Румунії, Сербії, Швейцарії, України. До складу журі ввійшли: ректор Білоруської державної академії музики К. Дулова, шведський диригент і викладач П. Длябога, українсько-сербський диригент і музикант М. Євтіч, узбецький оперний співак, диригент і музикант Н. Султанов.

Міжнародний проект «Музика є вищим одкровенням» пройшов 23 листопада в Національній філармонії України й об'єднав юних музикантів із Німеччини, Данії, Австрії, Хорватії, Сербії та України. У виконанні творчо обдарованих дітей прозвучали твори, зокрема, М. Бруха, П. Чайковського, С. Рахманінова, Ж. Б. Синжеле. У концерті взяли участь: Францішка Анне Фанделік із Хорватії, Віола Гайсельбрехт з Австрії, Альва Холм із Данії, Леа Собі та Ен Луїза Крамб із Німеччини, Алекса Янковіч із Сербії. Організували захід викладачі спеціалізованих мистецьких шкіл-інтернатів з міст Києва, Львова, Одеси та Харкова спільно з Європейським Союзом музичних конкурсів для молоді (ЕМСУ).

Столичний арт-центр Closer став локацією чотириденного щорічного *фестивалю All Music is Jazz*, який тривав упродовж 10–13 листопада. У рамках фестивалю пройшли традиційні джазові живі виступи, нічні діджей-сети, вечірні джемсейшени, а також освітні майстер-класи та Q&A. Програму було насичено виступами, як вітчизняних, так і зарубіжних виконавців. У лайн-апі взяли участь: саксофоніст і композитор Стів Колман, діджей Брайан Шімковіц, Хосе Джеймс, барабанщик Джон Холленбек з оркестром Jazzworkshop Orchestra (США); продюсер Бернд Фрідман, хаус-дует Session Victim (Німеччина). Фестиваль відбувся вдруге за підтримки Посольства США в Україні.

Упродовж 2–5 листопада у Львові в центрі імені Андрея Шептицького пройшов *Міжнародний музичний Симпозіум EX UMBRA IN SOLEM* за участі музикантів і професорів із найпрестижніших університетів та музичних закладів зі США, Німеччини, Швейцарії, Австрії, Італії, Польщі, Бразилії та України. Проект відбувся в співпраці швейцарської асоціації Haliciana Schola Cantorum, Українського католицького університету, Львівської Національної мистецької академії та Львівського Національного університету. Почесним гостем форуму був музико-

знавець, гарвардський професор Крістоф Вольф, який розповів про знайдені архіви Баха в Києві. Програму симпозіуму склав цикл презентацій, дискусій та концертів на тему загублених та віднайдених музичних шедеврів (манускриптів).

Під час відкриття *фестивалю класичної музики «Буковинський листопад–2017»*, який пройшов 9–18 листопада в Чернівцях, у виконанні симфонічного оркестру прозвучали світові прем'єри двох музичних творів: «Фуга смерті» ізраїльського композитора Анни Сегал на слова єврейського німецькомовного поета, уродженця Чернівців Пауля Целана; фінальний хор із першої опери «Обітниця Їфтах» німецького композитора XIX ст. Джакомо Меєрбера. Крім того, в програмі фесту відбулася прем'єра симфонії П. Бен-Хаїма. Захід проведено за підтримки Посольства Держави Ізраїль в Україні.

VIII Міжнародний фестиваль інструментальної музики «Сонячні кларнети» відбувся у Житомирі з 22 по 24 листопада. У виконанні провідних кларнетистів із Швейцарії, Вірменії, Білорусії, Німеччини, України прозвучали твори відомих композиторів минулого та сучасності. У рамках заходу виступив випускник Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського, лауреат багатьох міжнародних конкурсів О. Стерната (Швейцарія).

Диригент симфонічного оркестру Німеччини Єндрьош Вольганд входив до складу журі *VII Міжнародного фестивалю-конкурсу юних виконавців (з оркестром) «Музичний листопад»*, який пройшов з 18 листопада по 21 листопада в Маріуполі Донецької області.

VI Міжнародний фестиваль «Відкриваємо Падеревського» проходив впродовж 6–30 листопада у Львові, Варшаві та Києві. Основним місцем проведення проекту був Львів. Стартував фестиваль 6 листопада у Варшаві (Польща), в день народження Ігнація Падеревського, а завершився 30 листопада концертом в Київському національному академічному театрі оперети, який було присвячено до 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Польщею та Україною. Програму склали різнопланові концерти: симфонічна музика, фортепіанний речиталь, популярна оперна музика, джаз. Звучали твори польських, українських композиторів, а також шедеври світової музики під диригуванням Кшесіміра Дембського (Польща), О. Мадараш (Україна) та ін. Серед цьогорічних учасників були Джонатан Плоурайт (піаніст) з Великої Британії; Гражина Аугусцік (джазовий вокал, аранжувальник, композитор), Анна Марія Стаськевич (скрипка), Артур Яронь (фортепіано), Магдалена Схабовська (вокал) з Польщі та ін.

Видатний віолончеліст сучасності *Гарі Хоффман* (США) спільно з віртуозом-скрипалем *В. Соколовим* виступив із *концертом* 23 листопада в Колонній залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України, а 26 листопада – у Львівській філармонії. Під керівництвом австрійського диригента Георга Кугі вони зіграли концерт із трьох творів Й. Брамса.

Концертне турне американського оркестру військово-повітряних сил Usafe band The Ambassadors («Посли»), присвячене до 25-річчя встановлення дипломатичного партнерства між Україною та США, стартувало в Одесі. Виступ під назвою «Music Unites» («Музика об'єднує»), присвячено всесвітньо відомому джазмену, засновнику першого оркестру Військово-повітряних сил США майору Г. Міллеру. Під час освітнього проекту Usafe band відбулися творчі зустрічі з майстрами української культури та молодими музикантами, неформальні джазові перформанси. Свої виступи колектив продовжив у Миколаєві та Дніпрі.

Танцюристи з Польщі, Грузії, Болгарії, Білорусі та України змагалися у балетному мистецтві на *Міжнародній хореографічній асамблеї ім. Н. Скорульської*, присвяченій 130-річчю від дня народження М. Скорульського – українського композитора, піаніста і диригента, яка пройшла у Житомирі 4–6 листопада.

У Києві та Львові пройшли гастролі: *Бенджаміна Клементайна* (Велика Британія), *Тото Кутуньо* (Італія); гуртів: *BRUTTO* (Білорусь), *The Kooks, Hurts, Scorpions* (Велика Британія); *А. Макаревича* і гурту «Машина времени».

За кордоном

У Стокгольмі (Швеція) відбувся фестиваль української музики *«Переосмислюючи Європу: Україна»*. У заході взяли участь близько 150 молодих і зовсім юних музикантів з України та Швеції. Серед учасників: дитячий хор «Щедрик» із Києва, молодіжний академічний симфонічний оркестр Львівської філармонії «INSO», діти-переселенці з Донбасу (лауреати міжнародних конкурсів), обдаровані діти – львів'янин С. Сивохіп (гобой) та скрипаль Н. Пліска з Варшави, а також найстаріша хорова школа Швеції Adolf Fredriks Musikklasser. Прозвучали твори Д. Бортнянського, М. Лисенка, М. Леонтовича, М. Скорика, Г. Гаврильця, Л. Десятникова, С. Різоля, К. Стеценка та інших. Організували мистецький форум Український інститут у Швеції та два громадських об'єднання з України – Міжнародний інститут культурної дипломатії та Центр культурних ініціатив «Responsible Future» («Відповідальне майбутнє»).

У листопаді за кордоном відбулися гастролі українських музикантів: у Нідерландах – *молодіжного академічного симфонічного оркестру Львівської філармонії «INSO»* разом із румунськими солістами з Національної опери, Новим симфонічним хором Румунії, а також голландським диригентом Раймондом Янсенном; у Німеччині – піаніста *О. Ботвинова* із сольним концертом; у Лос-Анджелесі (США) – скрипальки *Ассії Ахат* із новим альбомом «All-In»; у Вашингтоні – етнічного гурту «*ДахаБраха*».

Музеї

В Україні

Персональну історію в'язня ГУЛАГу Гельмута Вейса висвітлено у виставці *«ГУЛАГ: про що мовчав мій дідусь»*, яку розгорнуто в Національному музеї історії України на 17 стендах з оригінальними документами, які вдалося зібрати в державних та особистих архівах родини Вейсів. На презентації були присутні онук відомого німецького поета-комуніста і громадського й політичного діяча Г. Вейса, історик, співробітник Центру досліджень Голокосту та релігійних меншин (м. Осло, Норвегія) А. Вейс-Вендт і син поета Ю. Вейс.

З 10 листопада по 3 грудня, у переддень Дня незалежності Польщі, у Національному заповіднику *«Софія Київська»* розгорнуто виставку *«Велика війна поляків 1914–1918»*, організовану спільно з Польським інститутом у Києві та Музеєм історії Польщі. Відкриття виставки відбулося за участі Яцека Жура, заступника посла Республіки Польща в Україні, Анни Пекарської, директора Музею історії Польщі та Михайла Шукалі, співавтора концепції виставки.

До 25-річчя встановлення дипломатичних відносин України з Австралією у Національному музеї Тараса Шевченка 17 листопада розгорнуто виставку фотографій *«Олегас Труханас – легенда Литви та Австралії»* за підтримки фестивалю KAUNAS PHOTO (Литва), Ради культури Литви, Інституту культури Литви, Посольства Литовської Республіки в Україні, Посольства Австралії в Україні. Куратори виставки: Міндаугас Кавалаяускас і Йонас Некрашюс (Литва). Автор світлин – Олегас Труханас (1923-1972) – литовсько-австралійський фотограф, мандрівник, дослідник українського походження. Фотороботи демонструватимуться до 3 грудня.

Виставка *«Зниклий світ Підкарпатської Русі на фотографіях Рудольфа Гульки»*, організована Чеським центром, експонувався в Музеї сучасного мистецтва Одеси. Експозиція містить колекцію унікальних історичних фотографій Закарпаття 1919–1939 років, виконаних фотографом-любителем Рудольфом Гулькою (1887–1961), яка зберігається у фондах празької *«Слов'янської бібліотеки»* Національної бібліотеки Чеської Республіки.

Література

В Україні

VI Фестиваль відеопоезії CYCLOP пройшов 25–26 листопада в Києві в Port creative hub. CYCLOP – фестиваль співтворчості кіномитців і літераторів. У межах фесту українські, норвезькі та британські відеопоети провели низку заходів: лекції, майстер-класи, ознайомлення з практиками й експериментами в цьому жанрі, показ найкращих зразків світової відеопоезії – списків українського й міжна-

родного Конкурсу CYCLOP'17, за перемогу в якому боролися відеопоети з 27 країн.

15 листопада Польський Інститут у Києві оголосив ім'я переможця *Літературної премії імені Джозефа Конрада-Коженьовського 2017*. Цьогорічним лауреатом стала українська письменниця та перекладач К. Калитко.

За кордоном

Цього року на книжковому ярмарку *BUCH WIEN 17* в Австрії, який пройшов 8–12 листопада у Відні, нашу країну репрезентувало видавництво *MERIDIAN CZERNOWITZ*. Серед українських учасників, які представили свої твори на Віденському книжковому ярмарку – С. Жадан, І. Карпа, І. Померанцев та І. Цілик. Творчі зустрічі з українськими письменниками пройшли на сценах ярмарку у виставковому центрі *Messe Wien*. Мистецька акція відбулася за підтримки віденської фундації *Open Society Foundations (OSIFE)*.

Французьке видання книги *«Війна, що змінила Рондо»* української творчої майстерні «Аграфка» – Р. Романишин та А. Лесіва – отримало премію *Le Prix Tatoulu*. Книгу відзначили в номінації «*Tatou VERT*» – категорії видань для дітей 7–8 років. *Le Prix Tatoulu* – нагорода, яку присуджують щороку у Франції, орієнтуючись на кількість читацьких голосів.

У Єгипті зроблено переклад арабською мовою творів *Лесі Українки*. Арабською мовою твори поетеси переклали директор Єгипетського Центру арабської мови та культури інституту філології Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка О. Хомицька і єгипетський професор Самір Мунді. Презентація відбулася за участі представників Міністерства культури Єгипту, Великої Каїрської бібліотеки, журналістів, науковців та інших. Частину книжок передано до Каїрської національної бібліотеки.

30 листопада в Лондоні (Велика Британія) в Українському інституті майбутнього (UIF) презентували англomовне видання українського письменника й журналіста *М. Бутченка «Художник війни» (War Artist)*. Подія відбулася за участі співзасновника Українського інституту майбутнього (UIF) Ігоря Ліскі та за підтримки Посольства України у Великій Британії.

Просвітництво. Аматорство В Україні

Соціальний арт-проект мистецької резиденції NEW GENERATION – виставка робіт 18 підлітків із прифронтових сіл і селищ Донбасу – відкрилася 29 листопада в столичній галереї «Білий світ». Твори створено під керівництвом кураторів Ани Бесс (США, драма-терапія), Олександра МакКварца (Іспанія, фототерапія), А. Кахіані (Україна, арт-терапія), Є. Кузнєцової (Україна, відеопоезія). Проект ре-

алізувала неприбуткова громадська організація «STUDENA» за підтримки Посольства США в Україні.

Білоруський та Чернігівський дитячі фонди, розподілена галерея «Фотомистецтво» (Мінськ) та Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка презентували виставку із колекції *Міжнародного фотоконкурсу «4383 дні дитинства»* (Білорусь), відкриття якої відбулось 16 листопада в конференц-залі бібліотеки. В експозиції 50 фотографій із різних країн світу: Білорусії, України, Голландії, Латвії, Бразилії, США та ін.

За кордоном

Дипломом I ступеня відзначено виступ академічного хору Ніжинського коледжу культури та мистецтв імені Марії Заньковецької на *Міжнародному фольклорному фестивалі «Осінь у Празі»* (Чехія), організованого Міжнародною асоціацією фольклорних фестивалів, у складі якої 9 країн Європи.

Конференції, семінари.

В Україні

Представники з Вищої школи музики імені Франца Ліста у Веймарі (Німеччина), Академії музики імені І. Я. Падеревського в Познані (Польща), Художньої академії Латвії, Тартуської професійної художньої школи (Естонія) взяли участь у *Міжнародній науковій конференції «Культурно-мистецька освіта на сучасному етапі: прагнення, виклики та перспективи»*, яка відбулася в Києві з 23 по 24 листопада. Науковий форум проводило Міністерство культури України в рамках реалізації державної політики у сфері культурно-мистецької освіти, як базису культурного розвитку суспільства та заходів Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду на 2017–2020 роки. Під час чотирьох сесій конференції обговорювались європейські та світові моделі організації вищої, професійної та початкової мистецької освіти, зокрема, у Німеччині, Польщі, Естонії, Латвії, Данії та США.

Міжнародна наукова конференція «Європейський та український рік культурної спадщини: співпраця, перспективи, виклики», організована Національним Бюро «Креативна Європа» в Україні за підтримки European Union in Ukraine та в співпраці з Міністерством культури України, пройшла в Івано-Франківську з 9 по 10 листопада. Спікерами дводенної конференції виступили Хьюго Мінгареллі, Посол Представництва Європейського союзу в Україні, Ана Шойбель, програмний менеджер «Стратегії ХХІ» відділу культури та культурної спадщини Ради Європи, Майлс К. Оглеторпе, експерт ЮНЕСКО, Ю. Федів, керівник Національного Бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні.

Міжнародний семінар «Європейські культурні резиденції», організований у партнерстві українськими фондами Dofa.fund та Zenko Foundation, відбувся в

селі Татарів Івано-Франківської області з 2 по 6 листопада. Учасниками семінару були представники культурних інституцій з 11 країн Європейського Союзу – Австрії, Бельгії, Великої Британії, Іспанії, Італії, Нідерландів, Німеччини, Польщі, Португалії, Франції, Угорщини. Почесним гостем був Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Бельгія в Україні Люк Якобс.

За кордоном

18–19 листопада в Бухаресті (Румунія) пройшла *Міжнародна конференція «Українці Румунії – історія, сучасність та перспективи»*. Організаторами виступили Союз українців Румунії, Бухарестський університет, Товариство славістів Румунії та ін. Тематика конференції охопила питання літератури, лінгвістики, фольклору, історії та історіографії українців Румунії та румунсько-українські відносини. Учасники виступили з доповідями в п'ятьох секціях. У конференції взяли участь письменники, фольклористи, науковці, лінгвісти та професори з Румунії та України, а також представники Посольства України в Румунії та Союзу українців Румунії. У програмі заходу відбулося відкриття Бібліотеки імені Степана Ткачука в приміщенні Бухарестської організації Союзу українців Румунії. Експонувалася фотовиставка під назвою «Прості обличчя непростої історії». Пройшла концертна програма, на якій виступили Джордже Негря, Наталія Панчек-Колотило та Дан Васілеску та Адріан Іваніцький, а на відкритті конференції гурт – «Червона Калина».

Кіно

В Україні

XXIV Міжнародний фестиваль анімаційних фільмів «КРОК – 2017: У рідній гавані» проходив із 23 по 26 листопада в столичному Будинку кіно. Цього року до участі у фестивалі надійшло 1106 фільмів із 57 країн світу. До Міжнародної конкурсної програми відібрали 41 стрічку з 20 країн світу: України, Австрії, Бельгії, Болгарії, Великої Британії, Грузії, Естонії, Іспанії, Канади, Китаю, Колумбії, Німеччини, Польщі, Росії, США, Угорщини, Франції, Хорватії, Швейцарії, Японії. Почесними гостями фестивалю, авторами серії унікальних майстер-класів були режисери О. Бубнов (Україна–Болгарія), Михайло Тумеля (Білорусь), Рао Хейдметс (Естонія). На відкритті фестивалю глядачам репрезентовано гумористичний анімаційний серіал про найменшу людину на планеті аргентинського режисера Хуана Пабло Зарамелли. Фіналом фестивалю став показ повнометражного анімаційного фільму «Луїза взимку» режисера Жана-Франсуа Лагіоні (Франція–Канада).

Упродовж 26–28 листопада в столичному Культурному центрі «Кінотеатр «Київ» проходив *XIII фестиваль Нового грузинського кіно*. Під час якого глядачі

переглянули 4 фільми різних жанрів: «Заручники» Резо Гогінешвілі; «Я переплила Інгури» Ануни Букія; «Ангели печалі» Теони Джорбенадзе; «Лука» Гії Барабадзе.

VIII Фестиваль «Сучасне кіно Угорщини» розпочався 30 листопада і триватиме до 4 грудня в столичному Культурному центрі «Кінотеатр «Київ». Представлено добірку фільмів різних жанрів – драму, комедію, мелодраму, чорний гумор, трилер, бойовик. У рубриці «Хіти фестивальних перемог» було показано «Демімонд» Аттіли Саса та «Контроль» Німрода Антали. Захід відбувся за підтримки Посольства Угорщини в Україні та Продюсерської агенції «Артмедіа».

Цього року в програмі *Кіномедіа фестивалю для молоді «Кіномаршрут»*, який пройшов у Жовкві на Львівщині, уперше було представлено міжнародну програму «Cinetaway». Для участі у III «Кіномаршруті» було відібрано короткометражні фільми у категоріях: ігрове, документальне, анімація та експериментальне кіно (відеопоезія, музичне відео, арт-кіно), з поміж 250 надісланих стрічок, створених, як українськими, так і митцями зі США, Канади, Австралії, Ірану, Туреччини, Швейцарії, Італії, Німеччини, Франції, Данії, Аргентини, Бразилії та інших.

У Львові з 18 по 19 листопада проходив *Фестиваль документального кіно «Скарб Солідарності»*. Це проект співпраці між Польщею та Україною – Центром думки Івана Павла II (Варшава) та Українським католицьким Університетом (Львів). У програмі фестивалю: покази фільмів; дискусії на тему мистецтва і трансформації суспільства; конкурс короткометражок учасників Школи документального кіно, яку було проведено 9–15 жовтня в УКУ. Кожен із 25 учасників Школи знімав короткометражний фільм на тему польської «Солідарності» або Революції гідності.

«CIVIL PITCH: фільми громадської активності» – це новий спільний проект конкурсу фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA та Goethe-Institut в Україні, який пройшов у приміщенні Києво-Могилянської бізнесшколи. Його презентація відбулася 27 листопада за участі директора Гете-Інституту в Україні Беати Кьолер, програмного координатора Docudays UA, координатора однойменного конкурсу Дар'ї Бассель та активістів громадськості. Мета проекту – розвивати документальне кіно, у якому піднімаються гострі, але малообговорювані теми в українському суспільстві.

Для популяризації світового оперного та хореографічного мистецтва KyivMusicFilm спільно з Британською Радою в Україні організували *показ фільмів-вистав Лондонської Королівської опери*: на великих екранах кінотеатрів мережі «Планети Кіно» в Києві, Одесі, Харкові, Львові та Сумах 16 листопада відбулася *демонстрація фільму-спектаклю «Богема» Джакомо Пуччіні*, а 30 листопада – хореографічної постановки *книги «Аліса в Дивокраї» Льюїса Керролла*. Ін-

шим освітньо-популяризаційним проектом KyivMusicFilm став фільм «Музеї Ватикану в 3D». В основі стрічки колекції музеїв Ватикану й Сикстинської капели.

Зустріч із вірменським режисером, сценаристом, продюсером, лауреатом міжнародних кінофестивалів *Артемом Баркудром* відбулася в рамках програми фестивалю молодіжного кіно «Бруківка», що проходив 18 листопада в Кам'янці-Подільському Хмельницької області.

За кордоном

Уперше у Празі, столиці Чехії, пройшов «Тиждень українського кіно», який розпочався 27 листопада й закінчиться 1 грудня. До програми показів увійшла картина Ю. Ілленка «Білий птах із чорною ознакою» (1972) та п'ять нових українських фільмів, що створені за підтримки Держкіно й мають міжнародний фестивальний успіх і популярність у національному кінопрокаті: «Червоний» З. Буадзе, «Стрімголов» М. Степанської, «Припутні» А. Непиталюка, «Січень–березень» Ю. Речинського й «Рідні» В. Манського. Захід організовано Державним агентством України з питань кіно, Molodist Kyiv International Film Festival та Посольством України в Чехії спільно з Національним кіноархівом Чехії.

Українські фільми взяли участь у конкурсних та позаконкурсних програмах міжнародних кінофестивалів, деякі з них стали переможцями.

На Мінському міжнародному кінофестивалі «Листопад», який тривав із 3 по 10 листопада, в основному конкурсі взяли участь фільми «Лагідна» С. Лозниці (Франція, Росія Німеччина, Литва, Нідерланди та Україна) та «Іній» Шаруно Бартаса (Польща, Литва, Франція, Україна). У конкурсі кіношкіл змагалася короткометражки «Репатріот» А. Лисун та «Побачимось пізніше» Ю. Кочетової-Набожняка. У позаконкурсній програмі відбулася прем'єра комедії Г. Далієва «Одеський підкидьок» та іронічного документального фільму С. Шимко «Ленінопад». У програмі «Інший погляд» показали документальний фільм А. Загданського «Вагріч та чорний квадрат». Фільм «Іній» здобув перемогу в номінації «За найкращу режисуру».

На Міжнародному кінофестивалі в Котбусі (FilmFestival Cottbus, Німеччина), що пройшов з 7 по 12 листопада, у конкурсній програмі повнометражних художніх фільмів було представлено український фільм «Рівень чорного» В. Васяновича та словацько-українську стрічку «Межа» Петера Беб'яка. У конкурсній програмі короткометражних фільмів було показано дві українських стрічки: «У полі» О. Шкраб'яка та «Кров'янка» А. Непиталюка. У програмі фільмів для дітей демонструвалися: 3D-анімаційний фільм «Микита Кожум'яка» Манука Діпояна, білорусько-українсько-російський фільм «Тимур і команда» (2014 р.) режисера Н. Галузо. До програми експериментального кіно – «Спектр» – відібрали стрічку А. Павловської «5 терапія», фільм «Арсенал» О. Довженка (1928 р.) та коротко-

метражний документальний фільм *А. Антонченка «Олександр Довженко: Одеський світанок»*. У спеціальній програмі фестивалю були представлені 8 короткометражних стрічок, що входять до кіноальманаху «MyStreetFilms-Рубіж» про життя на Сході України: *«Гострий біль» В. Пузіка; «Гірник» М. Ворончук; «Я люблю тебе» А. Насадюк; «Ма» М. Стоянової; «Я й Маріуполь» П. Армяновського; «Шум Всесвіту» М. Корольова; «Металурги» Є. Нікіфорова та «Світлоград» А. Якубенко*. До програми «Національні хіти» увійшов фільм *О. Кирюценка «Слуга народу»*. В індустріальній секції *Міжнародного кінофоруму «Connecting Cottbus 2017»* в рамках Міжнародного кінофестивалю в Котбусі перемогли *«Ворошиловград» Я. Лодигіна* за однойменним романом С. Жадана та повнометражна ігрова кінокартина *«Стоп-Земля» К. Горностай* у категоріях – «Краща публічна презентація проекту» та «Краща команда продюсерів».

Українсько-словацька стрічка *«Межа»* Петера Баб'яка стала володарем «Золотого Атласу» – Гран-прі – на *XVIII Міжнародному кінофестивалі в Аррасі* у Франції.

Фільм *«Срімголов»* М. Степанської (Україна) демонструвався на *22-му Міжнародному фестивалі акторського кіно в Рабаті (Festival International du cinema d'Auteur Rabat, Марокко)*, який розпочався 27 жовтня й закінчився 4 листопада. У номінації «За найкращу жіночу роль» нагороду отримала українська актриса Д. Плахтій.

Документальний фільм *«Мустафа»* А. Сарихаліла (Узбекистан – Крим – Київ) переміг у номінації «Кращий фільм про висвітлення прав і свобод людини» на *Міжнародному фестивалі «Бир Дуйно – Киргизстан 2017»*, що пройшов 6–10 листопада. А документальний фільм *«Дельта»* О. Течинського (Німеччина–Україна) відзначено на *Міжнародному кінофестивалі документального та анімаційного кіно в Лейпцигу* (Німеччина).

Короткометражка *«Причинна»* А. Щербака увійшла до конкурсної програми *3-го Анімаційного марафону у Греції*.

Матеріал підготувала

В. В. Пижевська,
голов. бібліограф відділу
НАУІ Інформцентру з
питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,2. Б/т. Зам. 140. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12